

Årsberetning 2007

Pensjonsordningen for apotekvirksomhet (POA) er en lovfestet tjenestepensjonsordning for apotekere og ansatte i apotekene i Norge.

Ved utgangen av 2007 var ansatte ved 613 apotek medlemmer i pensjonsordningen. Dette er en økning på 40 apotek i forhold til 2006. Det var i alt 6 215 aktive medlemmer, 3 152 løpende pensjonsforhold og 6005 medlemmer med opptjente rettigheter i ordningen.

Ordningens økonomi har forbedret seg i 2007. Maksimumsgrunnlaget i pensjonsordningen ble endret til 10 G fra 1.1.2008.

Les mer om dette og mye annet i årsberetningen for 2007.

Styrets beretning

Årsregnskapet for Pensjonsordningen for apotekvirksomhet gir etter styrets oppfatning tilfredsstillende informasjon for å bedømme resultatet av pensjonsordningens virksomhet i 2007 og den økonomiske stillingen ved utgangen av året.

Pensjonsordningen for apotekvirksomhet er en lovfestet tjenestepensjonsordning for apotekere og ansatte i apotekene. Ordningen er opprettet i medhold av lov av 26. juni 1953 nr. 11. Fornyings- og administrasjonsdepartementet har utarbeidet administrasjonsinstruks for pensjonsordningen med bestemmelser om administrering av ordningen, herunder rammer for plassering av fondsmidlene.

Pensjonsordningen har ingen ansatte og administreres av Statens Pensjonskasse (SPK), Oslo. Styret besto pr. 31.12.2007 av fem medlemmer hvorav en er kvinne. I 2007 ble styret ledet av administrerende direktør i SPK, Gisèle Marchand frem til 1. desember. Fra 1. desember ble styret ledet av konstituert administrerende direktør i SPK, Kari Lund. Fra 1. februar 2008 ledes styret av ny administrerende direktør i SPK, Finn Melbø. De øvrige styremedlemmene representerer HSH, arbeidsgiverforeningen Spekter, Norges Farmaceutiske Forening og Farmasiforbundet. Styret i pensjonsordningen har i 2007 hatt seks styremøter og behandlet 47 saker.

Årsregnskapet er utarbeidet under forutsetning om fortsatt drift. Pensjonsordningen har pr. 31.12.2007 foretatt forsikringsmessige avsetninger i samsvar med lov av 26. juni 1953 nr. 11.

Ved utgangen av 2007 var ansatte ved 613 apotek medlemmer i pensjonsordningen. Dette er en økning på 40 apotek i forhold til 2006. Det var i alt 6 215 aktive medlemmer og 3 152 løpende pensjonsforhold. Det er i 2007 innbetalt i alt 248,8 millioner kroner i premier og utbetalt 152 millioner kroner i pensjoner. Fakturert, men ikke innbetalt premie utgjorde pr. 31.12.2007 i alt 74,1 millioner kroner.

Pensjonsordningen driver ikke virksomhet som påvirker det ytre miljø. Videre har pensjonsordningen besluttet at den skal følge etiske retningslinjer som sikrer en sosialt ansvarlig kapitalforvaltning. Når det gjelder investeringer i enkeltaksjer er det derfor besluttet at KLPs liste over ekskluderte selskaper er grunnlag for hvilke selskaper POA ikke skal investere i. Denne praksisen er fulgt for 2007.

Finansiell risiko

Styret har vedtatt en investeringsstrategi med klare rammer for hvilken risiko som skal kunne tas, og hvilke investeringer som skal kunne foretas. Strategien innebærer at kapitalen plasseres ut fra et langsiktig perspektiv og med moderat risiko.

Aksjeandelen inkludert aksjefond og hedgefond pr. 31.12.2007 var 23 % målt i forhold til den totale forvaltningskapitalen. Investeringsstrategien og fullmaktsstrukturen gir etter styrets vurdering god kontroll med forvaltningen av ordningens midler.

Basert på forventninger om økning i rentenivået valgte pensjonsordningen i 2006 å holde lav durasjon (kort gjenværende løpetid) i rentepapirene som inngår i omløpsporteføljen. Lav durasjon reduserer kursrisikoen knyttet til disse rentepapirene. Med utgangspunkt i økningen i rentenivået og med styrket bufferkapital, valgte pensjonsordningen å øke durasjonen ved inngangen til 2007 opp mot vedtatt strategisk nivå. Det økte durasjonsnivået ble opprettholdt gjennom 2007 og er videreført inn i 2008.

Forsikringsrisiko

Risikostyringen på investeringssiden og risikostyringen knyttet til de forsikringstekniske avsetningene ses i sammenheng. De forsikringstekniske avsetningene er forpliktelser med lang tidshorisont, og generelt bør investeringer i rentepapirer som inngår i omløpsporteføljen ha lang durasjon (lang gjenværende løpetid). Det vises til nærmere omtale av durasjonen under Finansiell risiko over.

Premiesatsen på 13,6 % av pensjonsgrunnlaget har vært uendret i hele 2007. Premien fordeles mellom arbeidstakere og arbeidsgivere. Arbeidstakerne betaler en premie på 2,5 % av pensjonsgrunnlaget, mens arbeidsgiverne betaler en premie på 11,1 % av pensjonsgrunnlaget.

Resultat

Årets resultat viser et overskudd på 145,2 millioner kroner. Overskuddet kan særlig relateres til positiv avkastning på investeringer i norske aksjer samt positiv avkastning på norske rentepapirer. Økende rentenivå gjennom 2007 har medført økte renteinntekter, men har samtidig også ført til kurstap på rentepapirer. I tillegg bidro valutasikring av ca 80 % av de utenlandske aksje- og hedgefondsinvesteringene positivt ved å redusere effekten av valutakursfall i 2007.

Netto resultat knyttet til finansielle eiendeler er positivt med 215 millioner kroner inkludert endring i urealiserte gevinster og tap. Det er bokført en netto økning i pensjonsforpliktelsene i 2007 på totalt 189 millioner kroner. Pensjonene ble i 2007 regulert med 4,5 %.

Årets overskudd på 145,2 millioner kroner avsettes til fri egenkapital. Det foretas i tillegg en overføring på 6,5 millioner kroner fra garantifondet som avsettes til fri egenkapital. Samlet avsetning til fri egenkapital i 2007 utgjør 151,7 millioner kroner.

Økonomisk stilling

Pensjonsordningen har pr. 31.12.2007 en forvaltningskapital på 4 497 millioner kroner hvorav ca. 55 % er plassert i obligasjoner, 23 % i aksjer, aksjefond og hedgefond, 5 % i bygninger og faste eiendommer, 3 % i utlån og 9 % i bankinnskudd. Finansielle omløpsmidler utgjør ca. 73 % av forvaltningskapitalen.

Det er ikke lovpålagte krav til egenkapital for Pensjonsordningen for apotekvirksomhet. Styret mener imidlertid at det er hensiktsmessig for pensjonsordningen å bygge opp et garantifond etter lignende regler som gjelder for private pensjonskasser.

Pr. 31.12.2007 er det satt av 134,3 millioner kroner til garantifond. Dette er i henhold til kravene som gjelder for private pensjonskasser. Pr. 31.12.2007 er det også satt av 319,7 millioner kroner til fri egenkapital. Dette er en økning

på 151,7 millioner kroner fra 2006. Fri egenkapital tilsvarer ordningens overdekning og representerer premier utover det som er nødvendig for å dekke pensjonsordningens forpliktelser.

Styret viser til de forsikringsmessige avsetninger der det er foretatt en avsetning på ca. 360 millioner kroner til fremtidig uttak av AFP. Dette er en avsetning som det ikke er krav om for øvrige pensjonsordninger som er underlagt forsikringsvirksomhetsloven. Styret har imidlertid valgt å foreta en slik avsetning fordi AFP er regulert i lov om pensjonsordning for apotekvirksomhet, og uttak av AFP belastes ordningen i sin helhet.

I tillegg er urealiserte kursgevinster på 94,9 millioner kroner i verdipapirporteføljen i 2007 avsatt til kursreguleringsfond pr. 31.12.2007. Kursreguleringsfondet er en buffer mot eventuelle fremtidige kursfall. Pr. 31.12.2007 utgjør bufferkapitalen, som består av fri egenkapital og kursreguleringsfond, i alt 414,6 millioner kroner. Dette tilsvarer 9,2 % av totalkapitalen.

Med virkning fra 1.1.2007 ble det vedtatt endringer i lov om pensjonsordning for apotekvirksomhet. Basert på innstilling fra styret i 2007 ble ikrafttredelsestidspunktet for bestemmelsen om fastsettelse av maksimalt pensjonsgrunnlag til 10 ganger grunnbeløpet i folketrygden (G) satt til 1.1.2008. Pensjonsplanendringen til 10 G vil medføre økte økonomiske forpliktelser for pensjonsordningen med i alt ca. 38 millioner kroner. Denne økte forpliktelsen vil bli belastet regnskapet i 2008 som en engangseffekt.

Fra 1.1.2008 blir det beregnet merverdiavgift på deler av det vederlaget som Statens Pensjonskasse mottar for administrasjon av pensjonsordningen for apotekvirksomhet. Pensjonsordningen for apotekvirksomhet er ikke i en posisjon hvor de kan kreve fradrag for den inngående merverdiavgiften. Den økte kostnaden som følge av dette er anslått å utgjøre ca 3,3 millioner kroner i 2008.

Oppsummering

Årsregnskapet for Pensjonsordningen for apotekvirksomhet gir etter styrets oppfatning tilfredsstillende informasjon for å bedømme resultatet av pensjonsordningens virksomhet i 2007 og den økonomiske stillingen ved utgangen av året.

Det har vært en ytterligere forbedring av ordningens økonomi i 2007. Styret er av den oppfatning at ordningens økonomi pr. 31.12.2007 er tilfredsstillende basert på de forutsetningene som er lagt til grunn for regnskapet for 2007. Styret har tidligere vedtatt å gå over til kvartalsvis forskuddsbetalt premie, men dette er foreløpig ikke godkjent av Fornyings- og administrasjonsdepartementet.

Med de uroligheter som har vært i finansmarkedene i første del av 2008, ser styret at det i 2008 vil være utfordringer knyttet til å oppnå tilfredsstillende avkastning på pensjonsordningens verdipapirportefølje. Videre tyder utviklingen på at lønnsveksten i 2008 kan bli høy. Likevel mener styret at dagens økonomiske situasjon sammen med gjennomførte tiltak gir et godt grunnlag for å sikre pensjonsordningens økonomi. Forutsetningen om fortsatt drift er således til stede. I lys av de usikkerheter vi ser i finans- og arbeidsmarkedet, vil styret foreta en løpende vurdering av behovet av eventuelle ytterligere tiltak for å sikre ordningens økonomi.

Oslo, 23. april 2008

Finn Melbø, leder
Bjørn Myhre
Edvin Alten Aarnes
Kim Nordlie
Kjell Hundven

Pensjonsordningen

Pensjonsordningen for apotekvirksomhet ble opprettet i 1953. Lov om pensjonsordning for apotekvirksomhet mv. trådte i kraft 1.6.1953 og ble sist endret i desember 2006.

Apotekere og fast ansatte i apotek har rett og plikt til medlemskap i pensjonsordningen dersom de har en gjennomsnittlig arbeidstid på minst 15 timer pr. uke. Ansatte ved vaktapotek må ha en lønn som minst tilsvarer tarifflønnen til ansatte som jobber 15 timer pr. uke i dagtjeneste.

Medlemmer

Etter vedtak i daværende Sosialdepartementet og Arbeids- og administrasjonsdepartementet, er også personalet ved Apotekforeningen, Norges Farmaceutiske Forening, Farmasiforbundet, samt enkelte andre stillinger med tilknytning til farmasifaget, omfattet av pensjonsordningen.

Pensjonsordningen har 6 215 aktive medlemmer og 3 152 pensjonister. Medlemmene fordeler seg, som vist i tabellen under, på forskjellige stillingskategorier. Aldersgrensen i POA er 70 år. Fra 67 år er man sikret en alderspensjon på 66 % av pensjonsgrunnlaget. I tillegg er det mulig å gå av med avtalefestet pensjon (AFP) fra fylte 62 år.

Medlemmer i stilling etter stillingskategori pr. 31.12.2007

Stilling	Menn	Kvinner	Totalt
Apoteker	53	63	116
Provisor	95	409	504
Farmasøyt	19	104	122
Reseptar	51	939	990
Laborant	5	1	6
Apotektekniker	127	3 708	3 835
Kontoransatt	77	110	187
Bud, sjåfør	11	1	12
Rengjøringsassistent	1	96	97
Bestyrer	3	16	19
Driftskonsesjonær	111	192	303
Diverse	12	12	24
Totalt	564	5 651	6 215

Administrasjon

Pensjonsordningen for apotekvirksomhet administreres gjennom Statens Pensjonskasse, som holder til i Slemdalsveien 37 i Oslo.

Det er oppnevnt et eget styre, som er pensjonsordningens besluttsende organ. Styret består av administrerende direktør i Statens Pensjonskasse, som leder styret, og fire andre medlemmer med personlige varamenn.

Styret oppnevnes av departementet for fire år om gangen etter innstilling fra arbeidsgiverforeningene (HSH og Spekter), og arbeidstakerforeningene (Norges Farmaceutiske Forening og Farmasiforbundet). Av de oppnevnte medlemmer skal to representere arbeidsgiverne, mens farmasøytisk- og teknisk personale har en representant hver.

Styret har i 2007 bestått av

- Leder Gisèle Marchand / Kari Lund - Statens Pensjonskasse
- Direktør Kim Nordlie - HSH
- Direktør Bjørn Myhre - Arbeidsgiverforeningen Spekter
- Generalsekretær Edvin Alten Aarnes - Norges Farmaceutiske Forening
- Generalsekretær Kjell Hundven - Farmasiforbundet

Følgende personer har vært varamedlemmer til styret i 2007

- Biørn Bogstad, personlig varamedlem for Gisèle Marchand
- Per Engeland, personlig varamedlem for Kim Nordlie
- Stein Gjerding, personlig varamedlem for Bjørn Myhre
- Anne Markestad, personlig varamedlem for Edvin Alten Aarnes
- Berit Regland, personlig varamedlem for Kjell Hundven

Pensjoner

Pensjonsordningen for apotekvirksomhet administrerer flere typer pensjoner.

Alderspensjon

Alderspensjon fra Pensjonsordningen for apotekvirksomhet utbetales når en arbeidstaker slutter i arbeid ved oppnådd pensjonsalder. Pensjonsordningen har en regel om garantert brutto pensjonsnivå, som gjør at pensjonen vanligvis utgjør minst 66 % av pensjonsgrunnlaget. Aldersgrensen i pensjonsordningen er 70 år.

Pensjonsgrunnlaget tilsvarer vanligvis den faste lønnen arbeidstakeren har idet han eller hun fratrer sin stilling, opp til 10 ganger folketrygdens grunnbeløp (G). Dersom arbeidstakeren har arbeidet deltid vil imidlertid pensjonsgrunnlaget, og dermed pensjonen, bli redusert tilsvarende ved at vi regner ut en gjennomsnittlig stillingsstørrelse.

Dersom medlemskapet i pensjonsordningen har vart kortere enn full pensjonsgivende opptjeningstid, det vil si 360 måneder (30 år), vil pensjonen også bli redusert tilsvarende.

Avtalefestet pensjon

Medlemmer i pensjonsordningen kan ha rett til avtalefestet pensjon fra fylte 62 år. Avtalefestet pensjon (AFP) er en førtidspensjonsordning som gir eldre arbeidstakere rett til å gå av med pensjon før aldersgrensen.

Loven om avtalefestet pensjon fra fylte 62 år trådte i kraft 1.7.1999. Det er alltid folketrygdens regelverk som gjelder når medlemmet er mellom 62 og 65 år. Størrelsen på pensjonen fra 62 år tilsvarer som regel den alderspensjonen man ville fått fra folketrygden ved fylte 67 år, pluss et AFP-tillegg på 1 700 kroner per måned.

Fra fylte 65 år beregnes avtalefestet pensjon enten etter reglene i folketrygden, eller etter Pensjonsordningen for apotekvirksomhets beregningsmetode for alderspensjon. Fra fylte 65 år foretar pensjonsordningen en sammenligning mellom disse to beregningsmetodene, og det er den høyeste av pensjonene som kommer til utbetaling. Avtalefestet pensjon omfatter ikke apotekere som selv eier apoteket.

Uførepensjon

Uførepensjon kan innvilges medlemmer som på grunn av sykdom eller skade må slutte i arbeid før stillingens aldersgrense. Pensjonen kan ytes midlertidig eller permanent, og for hele eller deler av stillingen.

Full uførepensjon utgjør 66 % av pensjonsgrunnlaget. For uførepensjonister regnes også den opptjeningstiden vedkommende kunne oppnådd ved å fortsette i stillingen fram til aldersgrensen, med i opptjeningstiden.

Uførepensjon skiller seg også fra alderspensjon ved at man fastsetter pensjonen i forhold til stillingsstørrelsen på det tidspunkt uførheten oppstår.

Etterlattepensjon

Ved dødsfall kan et medlems etterlatte, dersom de oppfyller visse vilkår, ha rett til etterlattepensjon. Ektefelle/registrert partner og barn vil dermed kunne sikres en viss inntekt.

Til og med år 2000 utgjorde etterlattepensjonen for ektefeller/registrerte partnere 60 % av den pensjonen avdøde ville fått utbetalt ved aldersgrensen for stillingen. Etterlattepensjon til barn utbetales etter en prosentsats av ektefellepensjonen. Prosentsatsen avhenger blant annet av antall barn.

Fra og med 1.1.2001 ble det innført helt nye og forutsigbare regler for beregning av etterlattepensjoner. Ved innføringen av de nye reglene gikk etterlattepensjonsordningen over fra å være en bruttoordning, som de andre pensjonene i POA, til å bli en nettoordning. Etter de nye reglene skal etterlattepensjonen (både ektefellepensjon og barnpensjon) beregnes som en fast prosentsats av avdødes pensjonsgrunnlag. Etterlattepensjon beregnet etter de nye reglene skal verken inntektsprøves eller samordnes.

De nye nettoreglene gjelder imidlertid ikke alle. Vi vil derfor i lang tid ha overgangsordninger som gjør at det gamle regelverket (bruttoordningen) fortsatt vil bli brukt i mange tilfeller.

Samordning med folketrygden

Alle pensjonstypene, med unntak av etterlattepensjon etter reglene fra 1.1.2001, samordnes med ytelser fra andre offentlige pensjons- og trygdeordninger. Ytelsene i folketrygden er årsak til det vesentligste av samordningsfradragene. Endringer i folketrygdens satser har derfor stor betydning for fradragets størrelse.

Overføringsavtalen

Pensjonsordningen for apotekvirksomhet omfattes av overføringsavtalen som er inngått mellom de fleste offentlige pensjonsordningene i Norge. Det betyr at medlemmer som tidligere har opptjent pensjonsrettigheter i for eksempel Statens Pensjonskasse, vil få disse medregnet i pensjonen fra oss, eller omvendt.

Fra 1.2.2003 er overføringsavtalen opphørt for nye medlemmer i Pensjonsordningen for apotekvirksomhet, og for medlemmer som sluttet før denne datoen med mindre enn seks måneders opptjeningstid. For disse medlemmene vil rettigheter opptjent i de ulike ordningene bli fastsatt i hver enkelt ordning, de vil ikke bli slått sammen.

De som pr. 1.2.2003 var omfattet av overføringsavtalen vil beholde rettigheter etter den tidligere gjeldende avtalen.

Oppsatte pensjoner

Arbeidstakere som slutter helt i medlemsberettiget stilling uten å gå over på pensjon, har rett til oppsatt pensjon. En oppsatt pensjon utbetales ved stillingens aldersgrense, eller ved innvilget alders- eller uførepensjon fra folketrygden. Retten til oppsatt pensjon forutsetter at den samlede opptjeningstiden er minst tre år.

Pr. 31.12.2007 var det 6005 personer som hadde fratrudd sin stilling før oppnådd pensjonsalder.

Statistikk

Bestandsstatistikk

Antall, alle pensjonsarter						
Pensjonsart	Menn	%	Kvinner	%	Totalt	%
Ordinær alderspensjon	187	41,7	1 333	49,5	1 520	48,4
Avtalefestet pensjon	22	4,9	163	6,0	185	5,9
Uførepensjoner	45	10,0	1 068	39,4	1 113	35,2
Ektefellepensjoner	176	39,3	132	4,9	308	9,7
Barnepensjoner	18	4,0	8	0,3	26	0,8
Alle pensjonsarter	447	100,0	2 704	100,0	3 152	100,0

Utbetalte pensjoner 2007 (beløp i millioner kroner)							
Pensjonsart		Brutto utbetalt	%	Sammordnings- fradrag	%	Netto utbetalt	%
Alderspensjon og AFP	Menn	52,2	14,1	30,2	13,9	22,0	14,5
	Kvinner	169,8	45,9	92,8	42,6	77,0	50,6
	Totalt	222,1	60,0	123,0	56,4	98,9	65,1
Uførepensjon	Menn	5,4	1,5	3,7	1,7	1,7	1,1
	Kvinner	116,4	31,5	78,3	35,9	38,1	25,0
	Totalt	121,9	32,9	82,0	37,6	39,7	26,1
Ektefellepensjon	Enkemenn	5,5	1,5	3,7	1,7	1,8	1,2
	Enker	19,2	5,2	9,2	4,2	10,0	6,6
	Totalt	24,6	6,7	12,9	5,9	11,8	7,8
Barnepensjon	Menn	0,9	0,2	0,0	0,0	0,9	0,6
	Kvinner	0,7	0,2	0,0	0,0	0,7	0,4
	Totalt	1,6	0,4	0,0	0,0	1,6	1,0
Alle pensjonsarter	Menn	64,0	17,3	37,6	17,3	26,3	17,3
	Kvinner	306,1	82,7	180,3	82,7	125,7	82,7
	Totalt	370,1	100,0	217,9	100,0	152,0	100,0

Alders- og avtalefestet pensjon (AFP), fordelt på aldersgrenser			
Aldersgrenser	Menn	Kvinner	Totalt
65 år	0	303	303
68 år	80	933	1 013

70 år	129	260	389
Totalt	209	1 496	1 705
Uførepensjon, fordelt på uføregrad			
	Menn	Kvinner	Totalt
<=25 %	2	76	78
26 - 50 %	11	258	269
51 - 75 %	1	53	54
76 - 99 %	0	20	20
100 %	31	661	697
Totalt	45	1 068	1 113

Bevegelsesstatistikk

Alders- og avtalefestet pensjon (AFP)			
	Menn	Kvinner	Totalt
Bestand 31.12.2006	204	1 434	1 638
Samlet tilgang	15	116	131
Samlet avgang	10	54	64
Bestandsøkning i 2007	5	72	67
Bestand 31.12.2007	209	1 496	1 705
Uførepensjon			
	Menn	Kvinner	Totalt
Bestand 31.12.2006	49	1 059	1 108
Samlet tilgang	4	101	105
Samlet avgang	8	92	100
Bestandsøkning i 2007	-4	9	5
Bestand 31.12.2007	45	1 068	1 113
Ektefellepensjon			
	Menn	Kvinner	Totalt
Bestand 31.12.2006	169	133	302
Samlet tilgang	17	6	23
Samlet avgang	10	7	17
Bestandsøkning i 2007	7	-1	6
Bestand 31.12.2007	167	132	308
Barnepensjon			
	Menn	Kvinner	Totalt
Bestand 31.12.2006	23	14	37
Samlet tilgang	1	0	1
Samlet avgang	6	6	12
Bestandsøkning i 2007	-5	-6	-11
Bestand 31.12.2007	18	8	26

Låneordningen

Låneordningen er et tilbud til alle medlemmer i Pensjonsordningen for apotekvirksomhet.

Lånerammen er 1 200 000 kroner, og lånet skal være sikret ved pant i fast eiendom eller i boligens adkomst dokumenter. Låneformålene er kjøp av egen bolig og utvidelse/ombygging av egen bolig, samt refinansiering av boliglån.

Pr. 31.12.2007 var rentesatsen for boliglån 5,25 % og 5,75 % for statsgaranterte gjeldsbrevlån og lån til apoteklokaler.

Ved utgangen av 2007 fordelte låneporteføljen seg slik:

	Antall	Beløp
Lån til bolig	369	101 442 423
Statsgaranterte gjeldsbrevlån	14	10 180 279
Lån til apoteklokaler	6	4 187 500
Totalt	389	115 810 202

Kapitalforvaltning

Den langsiktige målsettingen med kapitalforvaltningen i pensjonsordningen er å oppnå så høy avkastning som mulig innenfor en ramme der pensjonsordningen er trygg på å tilfredsstille pensjonsforpliktelsene.

Statens Pensjonskasses kapitalforvaltningsområde forvalter fondsmidlene til Pensjonsordningen for apotekvirksomhet, som utgjør 4,421 milliarder kroner pr. 31.12.2007. Dette utgjør en økning på 282,9 millioner i 2007.

Referanseportefølje og avkastningspotensiale

Styrets overordnede strategidokument, investeringsstrategien, fastsetter rammene for forvaltningen. Ved inngangen til hvert år etableres en referanseportefølje («benchmark») som gjenspeiler styrets ønskede hovedinnretning på fordelingen av midlene i pensjonsordningen. Referanseporteføljen skal gi høyest mulig avkastning samtidig som den gir trygghet for at forpliktelsene i pensjonsordningen blir dekket på kort og lang sikt.

Fordelingen av pensjonsordningens midler har endret seg betydelig de senere år og reflekterer i dag en målsetting om godt langsiktig avkastningspotensial kombinert med en stor grad av diversifisering (spredning av risiko på ulike aktiva). Ut fra dette har pensjonsordningen i dag investeringer både i eiendom og alternative aktivaklasser.

Referanseporteføljen benyttes også til å evaluere kapitalforvaltningen som utføres av Statens Pensjonskasse. Statens Pensjonskasse søker å skape en meravkastning ut over avkastningen på referanseporteføljen ved å gjøre investeringer som gir avvik fra denne. Resultatet av denne aktiviteten måles som differansen mellom faktisk avkastning og avkastning på referanseindeksen. SPK kapitalforvaltning er innrettet i forhold til å utnytte både interne og eksterne ressurser best mulig. Meravkastning forsøkes skapt fra intern forvaltning på områder med intern spisskompetanse, og fra eksternt forvaltning innen områder hvor kapitalforvaltningsområdet ikke selv besitter spisskompetanse.

Administrasjonsinstruks

På forespørsel fra styret i Pensjonsordningen for apotekvirksomhet har kapitalforvaltningsområdet i 2007 utarbeidet et forslag til ny og forenklet administrasjonsinstruks. Bakgrunnen for styrets ønske er at gjeldende instruks er blitt stadig mer detaljert og til dels uoversiktlig som følge av en rekke endringer de seneste årene. Dette vanskeliggjør styrets arbeid med å løpende utvikle en investeringsstrategi som tar hensyn til endrede rammebetingelser på passivasiden, pensjonsordningens risikoevne samt utsiktene på finansmarkedene. Kapitalforvaltningsområdet har i løpet av året etablert en god dialog med Fornyings- og administrasjonsdepartementet om utformingen av en ny administrasjonsinstruks, som planlegges å være på plass i løpet av 2008.

Resultater og markeder 2007

Avkastningen på pensjonsordningens midler i 2007 er 5,10 %. Tabellen under viser avkastning og referansevekt for investering i de ulike aktivaklassene i 2007.

Aktivaklasse	Vekt referanseportefølje	Avkastning 2007
Renteinvesteringer inkl. anleggsmidler	61,5 %	4,31 %
Norske aksjer	6,0 %	13,20 %
Aksjer utland (lokal valuta)*	14,0 %	8,04 %
Eiendom	5,0 %	11,27 %
Hedgefond (lokal valuta)*	5,0 %	3,73 %
Utlån til medlemmer	3,5 %	4,36 %
Bankinnskudd	5,0 %	4,49 %

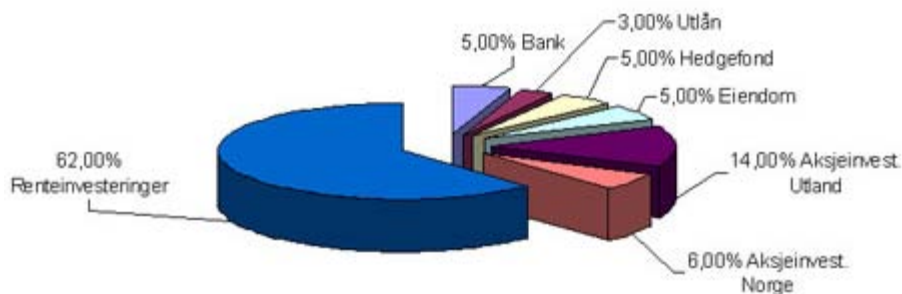
* Pensjonsordningen har valutasikret ca. 80 % av all valutaeksportering mot euro og USD samt sikring mot et fall utover 10 % på utenlandske aksjer. Bidraget fra disse investeringene er med i totalavkastningen.

Til tross for at finansmarkedene opplevde relativt mye turbulens i 2007, har blant annet god spredning av midlene på ulike aktivaklasser bidratt til positiv avkastning i perioden. Som tabellen over viser var det god avkastning i alle aktivaklasser.

Referanseindeksen viser en avkastning på 4,75 %, mens kostnaden for sikring av utenlandske aksjer og valuta utgjorde 0,25 %. I 2007 skapte med andre ord SPK kapitalforvaltning en meravkastning på 0,60 %-poeng. Den høye meravkastningen skyldes gode resultater på aksjeinvesteringer i Norge, den interne renteforvaltningen og den taktiske aktivaallokeringen.

Aktivaallokering 2008

Referanseportefølje for 2008 vedtatt av Styret i Pensjonsordningen er vist i figuren under.

Denne fordeling av midlene er begrunnet ut fra målsettingen om å skape så høy avkastning som mulig innenfor de

rammene som ordningens risikoevne tillater.

Styret har lagt til grunn en videreføring av investeringsstrategien i 2008. Det innebærer et nøytralt syn på utviklingen i aksje- og rentemarkedene der risikoevnen begrenser hvor mye som kan investeres i de mer risikable aktivaklassene. Også i 2008 vil SPK kapitalforvaltning søke å oppnå en meravkastning utover avkastningen på referanseporteføljen.

Inn i 2008 utgjorde investeringer i norske aksjer 6,3 % og i bank står nærmere 9,9 %, mens eiendomsinvesteringene utgjorde 5,5 % av kapital til forvaltning. Disse overvektene i forhold til referanseporteføljen ble finansiert med en undervekt i renteinvesteringer som utgjorde ca 57,9 % av kapitalen samt aksjer utland som er 12,4 %.

Regnskap

Resultatregnskap

	2007	2006
Driftsinntekter		
Premieinntekter (note 15)	255 226 118	240 861 124
Inntekter fra finansielle eiendeler	2007	2006
Inntekter faste eiendommer	25 504 566	41 648 926
Renteinntekter bank	14 344 840	8 304 753
Renteinntekter utlån	5 909 412	4 916 772
Renteinntekter verdipapirer	130 988 776	113 489 639
Utbytte aksjer/grunnfondsbevis	13 727 285	12 959 901
Urealiserte gevinster/reversering av urealiserte tap på finansielle omløpsmidler	23 650 349	64 483 996
Gevinster ved realisasjon av finansielle eiendeler	184 149 833	214 849 530
Agio	723 620	9 523 775
Andre inntekter	<u>86 408</u>	<u>138 214</u>
Sum inntekter av finansielle eiendeler (note 18)	<u>399 085 089</u>	<u>470 315 506</u>
Forsikringsytelser		
Pensjoner (note 16)	<u>152 049 672</u>	<u>140 801 525</u>
Endring i forsikringsmessige avsetninger		
Avsatt til pensjonsfond (note 9)	180 642 206	297 060 028
Avsatt til administrasjonsfond (note 10)	7 225 680	11 882 518
Avsatt til sikkerhetsfond (note 11)	<u>1 010 609</u>	<u>117 227</u>
Sum endringer i forsikringsmessige avsetninger	<u>188 878 495</u>	<u>309 059 773</u>
Kostnader knyttet til finansielle eiendeler		
Disagio	5 536 129	933 805
Urealiserte gevinster/reversering av urealiserte tap på finansielle omløpsmidler	65 387 392	66 750 339
Avskrivninger lån (note 7)	50	205 767
Tap ved realisasjon av finansielle eiendeler	109 507 373	143 088 524
Omkostninger verdipapirhandel	<u>3 299 384</u>	<u>2 698 368</u>

Sum kostnader knyttet til finansielle eiendeler (note 18)	<u>183 730 327</u>	<u>213 676 803</u>
Andre inntekter		
Renteinntekter fra kunder	<u>216 436</u>	<u>133 758</u>
Driftskostnader		
Administrasjonskostnader (note 17)	25 997 428	22 136 034
Tap på fordringer (note 8)	<u>3 127</u>	<u>27 422</u>
Sum driftskostnader	<u>26 000 555</u>	<u>22 163 455</u>
Overført fra (-)/avsatt til kursreguleringsfond	<u>- 41 296 401</u>	<u>-2 706 985</u>
Årsresultat (note 13, note 19)	<u>145 165 065</u>	<u>28 315 818</u>
Overføringer og disponeringer		
Avsatt til/overført fra (-) garantifond (note 12)	-6 543 161	24 292 746
Avsatt til/overført fra (-) fri egenkapital (note 1)	<u>151 708 226</u>	<u>4 023 072</u>
Sum disponeringer (note 13)	<u>145 165 065</u>	<u>28 315 818</u>

Balanse

Eiendeler	31.12.2007	31.12.2006
Finansielle anleggsmidler		
Bygninger og faste eiendommer (note 2)	246 357 677	231 753 693
Obligasjoner som holdes til forfall (note 3)	278 996 639	278 208 576
Bolig- og foretningslån (note 7)	115 810 202	<u>141 216 880</u>
Sum finansielle anleggsmidler	641 164 518	<u>651 179 149</u>
Finansielle omløpsmidler		
Aksjer og andeler (note 4)	1 053 865 283	1 108 926 024
Rentepapirer (note 5)	2 206 024 350	2 074 032 345
Finansielle derivater (note 6)	<u>13 606 346</u>	<u>-2 239 390</u>
Sum finansielle omløpsmidler	<u>3 273 495 979</u>	<u>3 180 718 979</u>
Fordringer		
Kundefordringer (note 8)	75 149 815	67 689 642
Fordring meglere	<u>698 001</u>	<u>43 000</u>
Sum fordringer	<u>75 847 816</u>	<u>67 732 642</u>
Andre eiendeler		
Bankinnskudd	<u>424 713 472</u>	<u>235 481 099</u>
Forskuddsbetalte kostnader og opptj. ikke- mottatte inntekter		
Opptjente renteinntekter	78 219 562	69 418 991
Opptjent ikke-fakturert premie	171 977	631 914

Opptjent utbytte	3 018 886	3 174 406
Forskuddsbetalte kostnader	<u>298 773</u>	<u>276 834</u>
Sum	81 709 198	73 502 145
Sum eiendeler	<u>4 496 930 982</u>	<u>4 208 614 014</u>

Ansvarlig kapital, forsikringsmessige avsetninger og gjeld **31.12.2007** **31.12.2006**

Egenkapital

Garantifond (note 12,14)	134 290 155	140 833 316
Fri egenkapital (note 1)	<u>319 712 250</u>	<u>168 004 025</u>
Sum egenkapital	<u>454 002 405</u>	<u>308 837 341</u>

Kursreguleringsfond

	<u>94 868 782</u>	<u>136 165 183</u>
--	-------------------	--------------------

Forsikringsmessige avsetninger

Pensjonsfond (note 9)	3 787 086 136	3 606 443 930
Administrasjonsfond (note 10)	151 483 450	144 257 770
Sikkerhetsfond (note 11)	<u>6 138 569</u>	<u>5 127 960</u>
Sum forsikringsmessige avsetninger	<u>3 944 708 155</u>	<u>3 755 829 660</u>

Gjeld

Annen gjeld	<u>3 351 640</u>	<u>7 781 830</u>
<u>Sum egenkapital og gjeld</u>	<u>4 496 930 982</u>	<u>4 208 614 014</u>